

PROCHILD

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕΣΩ ΜΙΑΣ
ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ**

ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ (1-4) ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:

1. ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΚαΠα-π ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΕΝΟΤΗΤΑΣ

Η Κακοποίηση και Παραμέληση του Παιδιού (ΚαΠα-π) «αναφέρεται σε κάθε ψυχολογική, σεξουαλική ή σωματική κακομεταχείριση από έναν ενήλικα με θέση ευθύνης απέναντι σε ένα άτομο ηλικίας μικρότερης των 18 ετών»

1. Πρόληψη της ΚαΠα-π
2. Σχολικοί μηχανισμοί για την πρόληψη της ΚαΠα-π
3. Μελέτες περίπτωσης: Μέθοδοι πρόληψης στην Ευρώπη
4. Πηγές περεταίρω πληροφόρησης

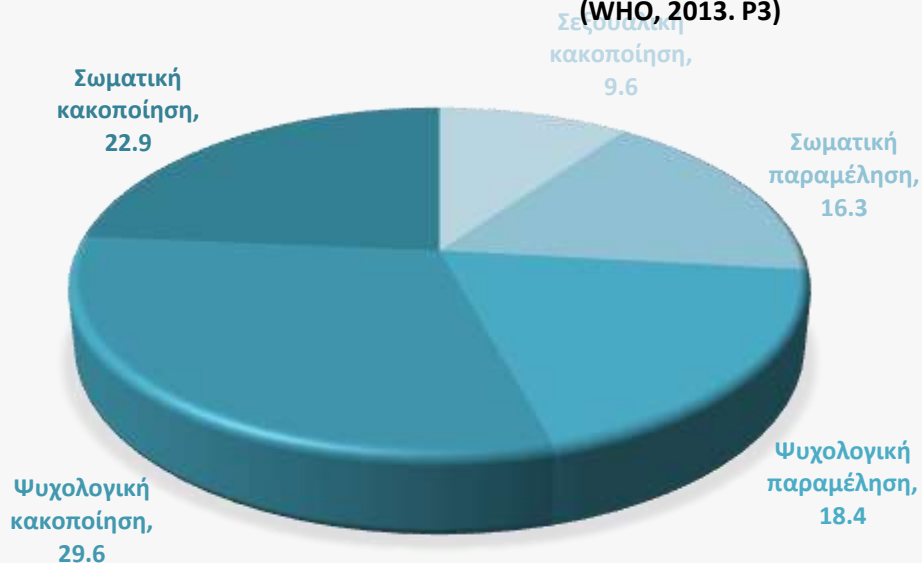
CHILD ABUSE NEGLECT (CAN)

ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ* ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΠΟΥ, ΑΝΑ ΤΥΠΟ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

*ΟΡΙΖΟΜΕΝΗ ΕΔΩ ΩΣ ΣΩΜΑΤΙΚΗ, ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΚΑΙ/Η
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ/Η ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ
ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΤΩ ΤΩΝ 18

(WHO, 2013. P3)

Απεικονίζεται η σύνθεση της
κακομεταχείρισης του παιδιού σε ποσοστό
%, με βάση 55 εκατομμύρια αναφορές
στον Ευρωπαϊκό Τομέα

*«το πρόβλημα της κακομεταχείρισης του
παιδιού δεν είναι αποκλειστικότητα της
Ευρώπης. Διεθνείς εκτιμήσεις αναφέρουν
ότι περισσότερα από 1 δισεκατομμύριο
παιδιά υπέστησαν βία μέσα στο
προηγούμενο έτος» (p2)*

**Η κακομεταχείριση/ΚαΠα-π αποτελεί μια
παγκόσμια κρίση της δημόσιας υγείας**

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship Programme (RiEC)
Programme of the European Union

Μια κρίση δημόσιας υγείας

Προσεγγίζοντας την ΚαΠα-π ως πρόβλημα δημόσιας υγείας δίνουμε έμφαση στην ανάγκη να αλλάξουμε τον τρόπο που βλέπουμε τη βία και να την αντιμετωπίσουμε όπως ακριβώς και όλες τις άλλες ασθένειες.

Μια κρίση δημόσιας υγείας απαιτεί αφενός ένα διεπιστημονικό μοντέλο αντιμετώπισης το οποίο να αντλεί από πηγές πέραν του ατόμου και της οικογένειας και αφετέρου μια ολοκληρωμένη προσέγγιση.

Η ΚαΠα-π χρειάζεται μια ολιστική προσέγγιση η οποία θα περιλαμβάνει τη συνεργασία των σχολείων, των υπηρεσιών υγείας, της γειτονιάς, των οικογενειών και των παιδιών που πλήττονται.

Αυτό αντιστοιχεί σε μια διατομεακή προσέγγιση στην πρόληψη της ΚαΠα-π – ο συνδυασμός όλων των δυνάμεων, σε επίπεδο συστημάτων μεγάλης, μεσαίας και μικρής κλίμακας σε ένα ενιαίο, δυναμικό πλαίσιο (Runyan et al. 2019).

ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΗΣ ΚΑΠΑ-Π

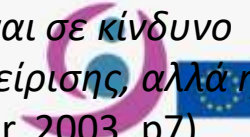
Ποιος είναι υπεύθυνος;

Όλοι οι επαγγελματίες εκπαίδευσης αποτελούν σημαντικούς παράγοντες στην πρόληψη της ΚαΠα-π και θα πρέπει να αισθάνονται ότι έχουν τη σιγουριά και τη δύναμη να δράσουν για την πρόληψη της κακομεταχείρισης και της κακοποίησης

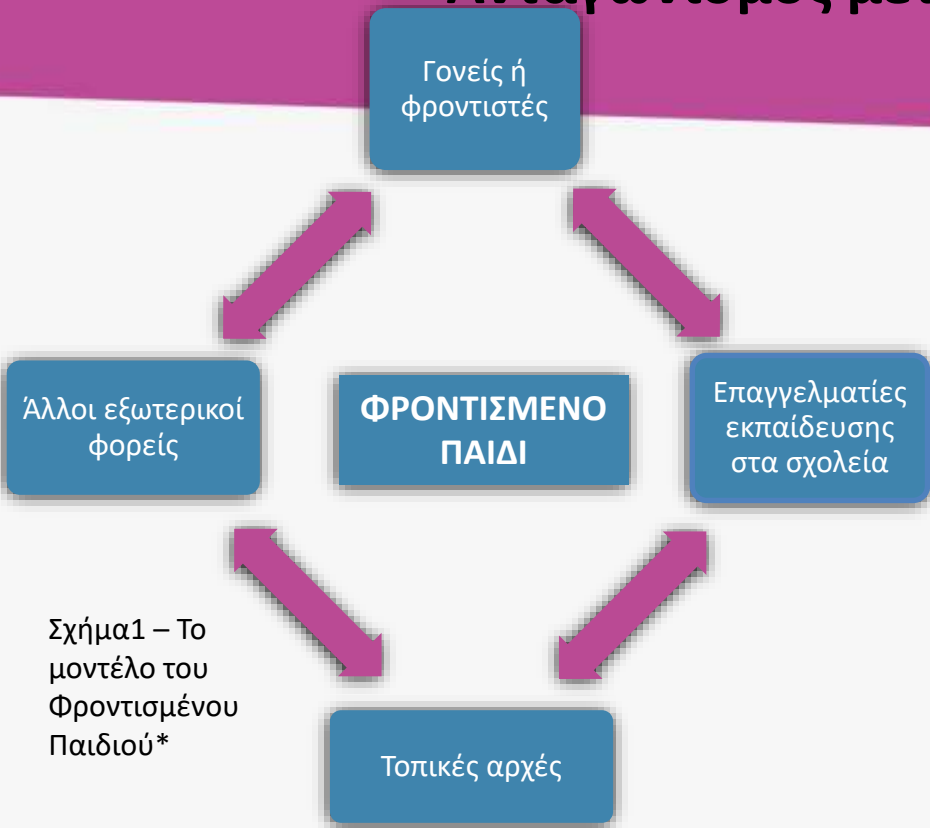
Ως επαγγελματίας εκπαίδευσης ορίζεται οποιοσδήποτε έρχεται σε επαφή με παιδιά στο πλαίσιο ενός σχολείου: εκπαιδευτικοί, σχολικοί σύμβουλοι, κοινωνικοί λειτουργοί, σχολικοί νοσηλευτές, επαγγελματίες ειδικής αγωγής, διοικητικοί υπάλληλοι

Οι επαγγελματίες εκπαίδευσης βρίσκονται σε τακτική επαφή με παιδιά και νέους και το σχολικό πλαίσιο αποτελεί μια διαρκή σταθερά στη ζωή και την ανάπτυξη των παιδιών. Όλοι έχουν ευθύνη για την προστασία και την ευζωία του παιδιού

«Είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι μια θετική σχέση με έναν υποστηρικτικό ενήλικα μπορεί να ενισχύσει την ανθεκτικότητα των παιδιών που έχουν υποστεί κακοποίηση, είναι σε κίνδυνο κακοποίησης, ή ζουν σε ένα σπίτι όπου δεν υπάρχουν περιστατικά κακομεταχείρισης, αλλά η οικογένεια αντιμετωπίζει άλλα προβλήματα, όπως π.χ. χρήση ουσιών». (Tower, 2003. p7)

Ανταγωνισμός μεταξύ εμπλεκομένων;

Σχήμα1 – Το μοντέλο του Φροντισμένου Παιδιού*

Οι διαφορετικές ομάδες εμπλεκομένων αντιστοιχούν στα ενδιαφερόμενα μέρη για την πρόληψη της ΚαΠα-π

Αυτές οι ομάδες λειτουργούν συμπληρωματικά, ξεχωριστά η μία από την άλλη, αλλά ταυτίζονται στην ευθύνη που φέρουν για τη φροντίδα της ευζωίας και της προστασίας του παιδιού

Τα ενδιαφερόμενα μέρη, είτε επίσημα είτε ανεπίσημα δίκτυα, θα πρέπει να συνεργάζονται για την πρόληψη της ΚαΠα-π, η επιτυχία της οποίας εξαρτάται από την πολυπαραγοντική συνεργασία

Το παιδί πρέπει πάντοτε να παραμένει στο κέντρο του κύκλου

Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship Programme (RECE)

*<https://gov.wales/sites/default/files/publications/2018-11/making-a-difference-a-guide-for-the-designated-person-for-looked-after-children-in-schools.pdf>

Στο Σχήμα 2 απεικονίζεται άλλη μια ολιστική προσέγγιση στην προστασία του παιδιού βασισμένη στη συμπληρωματικότητα

Το παιδί τοποθετείται στο κέντρο της εκτίμησης, ενώ η οικογένεια και οι επαγγελματίες βασίζονται ο ένας στον άλλο για την εδραίωση μιας αποτελεσματικής συνδετικής σχέσης

Το συγκεκριμένο μοντέλο «προωθεί την ξεκάθαρα διατυπωμένη επαγγελματική γνώση, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει και αντλεί από την οικογενειακή γνώση και σοφία» (Turnell, 2011. p13)

Το πρόσωπο-κλειδί σε αυτή την ανταλλαγή γνώσης είναι ο επαγγελματίας εκπαίδευσης

Σχήμα 2 – σημεία του Ασφαλούς Μοντέλου*

[*https://www.dcp.wa.gov.au/Resources/Documents/Policies%20and%20Frameworks/SignsOfSafetyFramework2011.pdf](https://www.dcp.wa.gov.au/Resources/Documents/Policies%20and%20Frameworks/SignsOfSafetyFramework2011.pdf)

**ΜΕΘΟΔΟΙ ΠΡΟΛΗΨΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΚαΠα-π ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ**

Έλεγχος των ενηλίκων που μπορούν να εισέλθουν στα σχολεία

- Τα σχολεία αποτελούν προστατευόμενους χώρους και μόνο εκείνοι που διαθέτουν νόμιμη άδεια επιτρέπεται να εισέρχονται στο χώρο τους (όπως προσωπικό, εθελοντές, μαθητές και γονείς)
- Η καταλληλότητα κάθε ενηλίκου που εισέρχεται στο περιβάλλον του σχολείου θα πρέπει να διασφαλίζεται μέσω ελέγχου του ποινικού του μητρώου
- Η διαδικασία ελέγχου αποσκοπεί στην αποκάλυψη τυχόν καταδίκης, την οποία μπορεί το άτομο να έχει εκτίσει ή όχι, και να σηματοδοτεί τα άτομα στα οποία έχει απαγορευθεί να εργάζονται με παιδιά και ενήλικες που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες
- Αυτή η διαδικασία διαφέρει από κράτος σε κράτος και μπορεί να περιλαμβάνει άμεση επαφή με τις αστυνομικές αρχές ή με άλλο αρμόδιο κυβερνητικό φορέα (π.χ. DBS στην Αγγλία και την Ουαλία, PVG στη Σκωτία)

Μάθετε να εντοπίζετε τις ενδείξεις Παραμέλησης

Παραμέληση Παιδιού

- ρούχα σε ακατάλληλα μεγέθη, βρώμικα, ή ακατάλληλα για την εποχή
- καθυστέρηση στην ανάπτυξη
- σταθερά κακή υγιεινή (το παιδί δεν πλένεται, τα μαλλιά του είναι μπερδεμένα και άλουστα, έντονες σωματικές οσμές)
- αφρόντιστες ασθένειες και σωματικά τραύματα
- το παιδί παίρνει φαγητό ή χρήματα χωρίς άδεια
- αργεί συχνά ή φεύγει από το σχολείο ή δεν έχει τα απαραίτητα για το σχολείο

Παραμέληση Παιδιού (ενδείξεις στη Συμπεριφορά του Γονέα)

- δείχνει ελάχιστο ενδιαφέρον για το παιδί και είναι απέχει από εκδηλώσεις και επικοινωνία
- δείχνει ανίκανος να αναγνωρίσει την σωματική ή συναισθηματική δυσφορία του παιδιού
- κατηγορεί το παιδί για τα προβλήματα και το περιγράφει με αρνητικούς όρους
- συνεχώς μειώνει ή επιπλήττει το παιδί και του αποδίδει χαρακτηρισμούς όπως «άχρηστο» ή «διάολο»
- χρησιμοποιεί αυστηρή σωματική τιμωρία και γλώσσα μη αποδεκτή για την ηλικία του παιδιού
- έχει ιδιαίτερα υψηλές απαιτήσεις σωματικής ή ακαδημαϊκής απόδοσης από το παιδί
- περιορίζει σημαντικά τις κοινωνικές επαφές του παιδιού με άλλα άτομα
- δίνει αντιφατικές ή μη-πειστικές, ή και καθόλου εξηγήσεις για τους τραυματισμούς του παιδιού

Μάθετε να εντοπίζετε τις ενδείξεις Κακοποίησης

Σωματική Κακοποίηση

- Ανεξήγητοι τραυματισμοί, όπως μώλωπες, κατάγματα ή εγκαύματα
- Τραυματισμοί οι οποίοι δεν ταιριάζουν με την εξήγηση που δίνεται
- Συχνοί τραυματισμοί, ή ανεξήγητοι τραυματισμοί, όπως χτυπήματα από ζώνη και κοψίματα
- Το παιδί είναι μονίμως ανήσυχο, σε εγρήγορη, σαν να περιμένει κάτι να συμβεί
- Τα τραύματα φαίνεται να έχουν γίνει από χέρι ή ζώνη
- Αποφεύγει το άγγιγμα από τους συνομηλίκους του, μαζεύεται στις απότομες κινήσεις, ή δείχνει να νιώθει άβολα όταν αναφέρεται το σπίτι του *movements, or seems uneasy at mention of home*
- Φορά ακατάλληλα ρούχα που καλύπτουν τα τραύματα, όπως μακρυμάνικα μπλουζάκια ενώ κάνει ζέστη

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship Programme (RECP)
Programme of the European Union

Μάθετε να εντοπίζετε τις ενδείξεις Κακοποίησης

Ψυχολογική Κακοποίηση

- Το παιδί είναι εξαιρετικά απομονωμένο, φοβισμένο, ή αγχωμένο ότι έχει κάνει κάτι κακό
- Επιδεικνύει ακραίες συμπεριφορές (υπερβολική συμμόρφωση, απαιτητικότητα, παθητικότητα, επιθετικότητα)
- Δεν φαίνεται συναισθηματικά δεμένο με το γονέα ή το φροντιστή
- Παρουσιάζει συμπεριφορά ενηλίκου (φροντίζει τα άλλα παιδιά) ή μικρότερου παιδιού (πιπιλάει τον αντίχειρα, παθαίνει κρίσεις οργής)
- Χαμηλή αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση
- Κοινωνική αναστολή ή απώλεια ενδιαφέροντος και ενθουσιασμού
- Πτώση της σχολικής επίδοσης ή απώλεια ενδιαφέροντος για το σχολείο

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship Programme (RECP)
Programme of the European Union

Μάθετε να εντοπίζετε τις ενδείξεις Κακοποίησης

Σεξουαλική Κακοποίηση

- Δυσκολία όταν περπατά ή κάθεται
- Γνώση σεξουαλικών θεμάτων αταίριαστη με την ηλικία του παιδιού, μη αποδεκτή σεξουαλική συμπεριφορά με άλλα παιδιά
- Καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια να αποφύγει ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, χωρίς εμφανή λόγο
- Δεν θέλει να αλλάζει ρούχα μπροστά σε άλλους ή να συμμετέχει σε σωματικές δραστηριότητες
- Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα ή εγκυμοσύνη, ειδικά πριν την ηλικία των 14 ετών

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship Programme (RECP)
Programme of the European Union

Ενδυνάμωση των παιδιών με εργαλεία αυτοπροστασίας

- Διδάξτε στα παιδιά για τους διαφορετικούς τύπους εκφοβισμού, κακοποίησης και βίας, πώς μπορεί να τα κάνει να νιώσουν, τι να κάνουν αν τους συμβεί και σε ποιον να μιλήσουν αν κάτι τα ανησυχεί.
- Ενισχύστε τα παιδιά και τους νέους στο να μάθουν να αναγνωρίζουν την κακοποίηση, έτσι ώστε να μειωθεί ο κίνδυνος στο σχολείο και η αλλαγή να αρχίσει να γενικεύεται και στην εξωσχολική τους ζωή.
- Ενδυναμώστε τα παιδιά, ώστε να μάθουν να λένε όχι όταν νιώθουν άβολα και να μπορούν να κατανοήσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν απέναντι στον εαυτό τους και τους συνομηλίκους τους.
- Επαναλάβετε ξανά και ξανά ότι δεν είναι ποτέ αργά ή κακή στιγμή για να μιλήσουν σε έναν ενήλικο που εμπιστεύονται. **Δεν φταίει ποτέ το παιδί.**

Ενδυνάμωση των παιδιών με ψυχολογικά εργαλεία

Παιδιά διαφορετικών ηλικιών χρειάζονται διαφορετικές προσεγγίσεις: χρησιμοποιείτε ερωτηματολόγια, παιχνίδια ρόλων και βίντεο για να βοηθήσετε τη μετάδοση του μηνύματος.

Για παράδειγμα: διαδραστική συζήτηση με παιδιά 7-13 ετών

1. Κόψτε σε χαρτόνι το περίγραμμα ενός χεριού και ζητήστε από κάθε παιδί να σημειώσει σε κάθε δάχτυλο ένα πρόσωπο που εμπιστεύεται
2. Με τη σειρά κάθε παιδί λέει στην τάξη γιατί διάλεξε κάθε πρόσωπο
3. Τα παιδιά μαθαίνουν ότι έχουν υποστήριξη και οι δάσκαλοι έχουν την ευκαιρία να εντοπίσουν τα παιδιά που αισθάνονται πιο απομονωμένα.

Co-funded by the Rights,
Equality and Citizenship Programme (RECE)
Programme of the European Union

Ενδυνάμωση των παιδιών με ψυχολογικά εργαλεία

Οι έφηβοι και οι νεαροί ενήλικες μπορεί να ανταποκριθούν καλύτερα στην προβολή βίντεο ως μέσο εκκίνησης της συζήτησης. Παρακάτω δύο παραδείγματα από ομιλίες TEDtalk σχετικά με τη διαδικτυακή ασφάλεια και τον εκφοβισμό μεταξύ συνομηλίκων:

Εμπλέξτε τα παιδιά και τους νέους

- Παρεμβάσεις παρατηρητών – διδάξτε στα παιδιά και τους νέους να μιλούν όταν γίνονται μάρτυρες εκφοβισμού και κακοποίησης.
- Συντάξτε κώδικες δεοντολογίας – τόσο για την επίσημη πολιτική αλλά και στη γλώσσα των παιδιών, για το πώς θέλουν να τους φέρονται και το πώς θέλουν να φέρονται το ένα στο άλλο.
- Διδάξτε τους πώς να στηρίζουν τους φίλους τους:
 - Μην αφήνετε τα θύματα να κάθονται μόνα τους στο διάλειμμα, μιλήστε τους όταν περνούν δίπλα σας στο σχολείο, εντάξτε τους στις ομαδικές δραστηριότητες, καλέστε τους σε κοινωνικές εκδηλώσεις, ακούστε τα προβλήματά τους και αναφέρετε τα προβλήματα.
- Διδάξτε τους πώς να βοηθούν τα παιδιά που εκφοβίζονται:
 - Βοηθήστε τους να ξεφύγουν, σταθείτε δίπλα τους για σωματική υποστήριξη και ρωτήστε τα μετά αν είναι καλά, βοηθήστε τα να μιλήσουν σε έναν ενήλικο ή αναφέρετε εσείς τον εκφοβισμό σε έναν ενήλικο, δείξτε τους αξίζουν να έχουν βοήθεια και ασφάλεια.

<https://www.pacer.org/bullying/resources/students-with-disabilities/#peer-advocacy>

Funded by the Rights,
Equality and Citizenship Programme (RECE)
Programme of the European Union

Δημιουργήστε δυναμικά συστήματα Καταγραφής και Αναφοράς

Εκπαιδεύστε όλους τους υπεύθυνους ενήλικες στο σχολείο στην κυβερνητική πολιτική διαφύλαξης και προστασίας του παιδιού.

Εξετάστε την πιθανότητα δημιουργίας ενός σχολικού αρχείου για την καταγραφή κάθε αποκάλυψης θύματος και κάθε αναφερόμενης ανησυχίας για την ευζωία κάποιου παιδιού.

Όλα τα αντίγραφα θα πρέπει να αποθηκεύονται σε φυσική και ηλεκτρονική μορφή (ακολουθώντας τις οδηγίες προστασίας δεδομένων/GDPR <https://gdpr.eu/>)

Ευανάγνωστα
κείμενα σε απλή
γλώσσα

Χρησιμοποιείτε
τα λόγια του
παιδιού
(αυτολεξεί) όσο
το δυνατόν
περισσότερο

Αναφερθείτε σε
γεγονότα και όχι σε
απόψεις (κάθε
ερμηνεία ή
υπόθεση θα πρέπει
να καταγράφεται
ως τέτοια)

Υπογράφονται και
χρονολογούνται
πλήρως (ώρα,
ημέρα, μήνας και
έτος) από το
πρόσωπο που
κάνει την
αναφορά

Funded by the Rights,
Equality and Citizenship Programme (RECE)
Programme of the European Union

Ευχαριστούμε πολύ

Co-funded by the Rights
Equality and Citizenship Programme (2022)
Priority of the Economic Union